

Strategische nota 2007-2012 dienst cultuur

Inhoudsopgave

1. Strategische analyse van het beleidsdomein	1
2. Missie en visie van het beleidsdomein	8
3. Strategische doelstellingen.....	10
4. Fasering doorheen de legislatuur	19
5. Managementsamenvatting	21

1. *Strategische analyse van het beleidsdomein*

1.1. analyse van het eigen verleden

De afgelopen tien jaar is het provinciaal cultuurbeleid sterk gegroeid. Hierdoor is de provincie een belangrijke (f)actor geworden in cultureel Vlaams-Brabant. Er is een gedifferentieerd aanbod uitgetekend en ontwikkeld voor het brede culturele veld, zowel op het vlak van advies, financiering als logistieke ondersteuning. Daarnaast is de provincie zichtbaar aanwezig via eigen activiteiten zoals het provinciaal bibliotheekstelsel, Monumentenwacht, de provinciale prijzen en toernooien ... en is ze een actieve initiator en/of partner bij publieksgerichte initiatieven als Artefact, de website www.applaus.be, Open Monumentendag, de Week van de Bibliotheek enz.

Het werk is evenwel lang niet af, zoals blijkt uit verschillende symptomen: het Vlaams-Brabants cultuurbeleid is nog significant kleiner dan dat van de andere middenbesturen, innovaties op het vlak van informatica scheppen nieuwe behoeften en verwachtingen, de ontwikkeling van het denken rond de vrije tijd impliceert een bredere inbedding van het provinciaal cultuurbeleid ...

Tijdens de afgelopen legislatuur is de algemene culturele omgeving sterk geëvolueerd. Op Vlaams niveau was er een sterke decretale activiteit die leidde tot soms ingrijpende vernieuwingen, waarbij de provincies meestal niet betrokken werden, maar onvermijdelijk toch de - complementaire - gevolgen hiervan droegen. De Vlaamse Gemeenschap heeft bovendien een hele reeks sectorgeoriënteerde steunpunten gecreëerd, veelal zonder provinciale vertegenwoordiging, maar vaak met een deels overlappende invulling, o.a. op het vlak van competentie en publiekswerking. De Vlaams-Brabantse gemeenten hebben op hun beurt massaal ingespeeld op de nieuwe decretale context door cultuurbeleidscoördinatoren aan te trekken, maar ze hebben de aangereikte instrumenten op het vlak van de intergemeentelijke samenwerking in het geheel niet benut, behoudens één gerealiseerde intergemeentelijke archeologische dienst.

Bij de benadering van het publiek zijn er onmiskenbare tendensen herkenbaar zoals het afstemmen en bundelen van communicatie-initiatieven en het bevorderen van de cultuurparticipatie door educatie en doelgroepenwerking. Bovendien neemt de grensvervaging tussen verschillende culturele sectoren toe, zowel op het vlak van het aanbod (cross-over), als van de vraag (zappen).

1.1.1. Evaluatie van de strategische doelstellingen 2001-2006

1) **Kwaliteit en deskundigheidsbevordering**

Tijdens de afgelopen legislatuur is er een merkbare kwaliteitsverbetering in de normering en motivering van beslissingen en een groeiende kwaliteit van eigen evenementen. Parallel met de kwalitatieve toename van de output, is er ook een verbetering merkbaar van de ingediende dossiers, ook al blijft er hier nog groeipotentieel en

ook al is de instroom kwalitatief en kwantitatief eerder ongelijk. Vooral het nieuw subsidiereglement voor culturele initiatieven heeft, samen met de ondersteuning van bibliotheekprojecten, een belangrijke leemte gevuld. Naast de reglementaire subsidiëring, worden een aantal organisaties nominatief gesubsidieerd op basis van een wel overwogen provinciaal belang.

2) Spreiding

Spreiding werd steeds vaker als criterium gehanteerd bij het al dan niet toekennen van subsidies. Bovendien werd erop gelet om bij het organiseren van eigen activiteiten zinvol te spreiden over de provincie (bv. voor tornooien amateurkunsten). De opening van de uitleenpost in Relegem was ook op cultureel vlak een tastbaar spreidingsinitiatief. Op het vlak van de sociale spreiding is het (cultuur)participatiebevorderend beleid veelal blijven hangen op het niveau van de intenties.

3) Educatie

Er is, o.m. via een uitbestede studieopdracht, nagedacht over de uitbouw van een kunsteducatief platform ('Paprika'). De implementatie ervan is niet gebeurd bij gebrek aan bestaffing. Ondertussen is educatie wel een criterium bij het al dan niet toekennen van subsidies. Bovendien zijn de educatieve koffers inmiddels een vaste waarde geworden binnen het provinciaal culturaanbod: de succesvolle verspreiding op intermediaire schaal bevestigt de conclusie uit het kerntakendebat dat educatie een provinciale kerntaak is.

4) Gebiedsgerichte werking

Tijdens de afgelopen legislatuur hebben culturele regio's onmiskenbaar aan belang gewonnen. Ze blijken een belangrijk tussenniveau te zijn voor het operationaliseren van culturele ambities die regionaal gekoesterd worden. De ervaringen die verworven zijn vanuit het tijdelijk regioproject 'Breedbeeld' (samenwerken rond erfgoed en landschap) moeten mee inspireren voor de verdere uitbouw van een regionaal aanbod.

5) Innovatie

De strategische doelstelling 'innovatie' heeft niet altijd geleid tot herkenbare producten, maar is alleszins een onderstroom die zich concreet vertaalt in een grote alertheid voor nieuwe tendensen en dat zowel op het vlak van het motiveren van subsidievoorstellen, als bij het uittekenen van eigen initiatieven. Bij deze laatste categorie horen grote ICT-projecten, zoals www.applaus.be (via Vlabra'ccent) en het provinciaal bibliotheekstelsel (inclusief helpdesk): het zijn kostelijke projecten waarbij de provincie faciliterend optreedt naar actoren als bibliotheken en cultuurcentra, met het belang van het publiek voor ogen. Het groeiend succes van Artefact, het project rond kunst en nieuwe media, bevestigt dat de provincie op zinvolle wijze initiërend kan optreden.

6) Communicatie

Naast de reeds genoemde www.applaus.be (met e-zine Applauzine), is de externe communicatie van de dienst verder uitgebouwd. Dit leidde o.a. tot een meer klantvriendelijke invulling van de culturele informatie op de provinciale website en tot het e-zine Alstublieft. Voor de bibliothecarissen is er een eigen e-zine Bovendien en een eigen site (<http://sbb.vlaamsbrabant.be>) als virtueel platform tussen sectorgenoten.

7) Samenwerking met Brussel

Met de VGC zijn er projectmatig goede resultaten geboekt op het vlak van erfgoed (Geschiedenis van Brabant, Gotiek leeft ...), streekgericht bibliotheekbeleid en de prijs letterkunde. De VGC blijft een potentiële partner voor structurele of projectmatige samenwerking.

1.1.2. instrumenten

- Subsidies blijven een belangrijk instrument voor het cultuurbeleid om injecties te geven aan het cultuurleven in Vlaams-Brabant als ze efficiënt kunnen ingezet worden. Tijdens de afgelopen legislatuur zijn er enkele nieuwe subsidiereglementen gecreëerd (culturele initiatieven, bibliotheekprojecten, startadviesbeurzen, subsidie culturele koepels ...). Bovendien zijn een aantal oudere reglementen ingrijpend gewijzigd: dat is zeker het geval voor de werkingssubsidies sociaal-cultureel werk waarvoor de toekenning niet louter meer steunt op kwantitatieve normen maar op beleidsopties binnen de regio.
- Aan de reeks prijzen is een alternerende editie voor architectuur en vormgeving toegevoegd, terwijl de prijs toegepaste kunst afgeschaft werd. Tegelijk werd de frequentie van verschillende prijzen van één op twee jaar gebracht. Aan de organisatie van de prijzen werd zowel op het vlak van de campagne als van de prijsuitreiking groeiende aandacht besteed.
- Samenwerking wordt steeds meer in de praktijk gebracht: zo is Vlabra'ccent, het samenwerkingsverband met de gemeenschaps- en cultuurcentra, verder geëvolueerd tot vzw met duidelijke missie. In het kader van het streekgericht bibliotheekbeleid zijn de contacten met bestaande regio's verbeterd en geïntensifieerd. Breedbeeld was een in 2005 eindigend samenwerkingsverband van 9 gemeenten in het Pajottenland waar constructief gewerkt werd rond het thema erfgoed en landschap. In 2005 is er een forum opgestart voor de sector sociaal-cultureel werk. Met de cultuurbeleidscoördinatoren is er weliswaar samengewerkt, maar ontbreekt er nog een vast kader. Buiten cultuur is ook een samenwerking met andere beleidsdomeinen zoals jeugd, toerisme, Vlaams karakter, ruimtelijke ordening en welzijn.
- De consulentfunctie groeit spontaan mee met de competentie van de medewerkers. Om die groei te begeleiden is er in 2005 gebrainstormd rond een profieltekst van de consulentfunctie. De adviesopdracht is in dat jaar ook gematerialiseerd door de realisatie van een projectenmap waar potentiële aanvragers hun weg kunnen vinden in het aanbod projectsubsidies.
- Verschillende van de eigen activiteiten die de dienst cultuur complementair organiseert of mee organiseert, zijn een vorm van toegepast onderzoek. Tijdens de afgelopen legislatuur werden de vruchten geplukt van onderzoek naar cultuurproductie en –aanbod in Vlaams-Brabant, naar het archeologisch erfgoed op het tracee van de HST-lijn en naar de sociaal-economische geschiedenis van de provincie. Daarnaast werden er onderzoeken uitbesteed over de ontwikkeling van een kunsteducatief platform, over erfgoed en landschap in de Breedbeeldregio en over gotiek in Brabant. Er loopt nog een onderzoek over de bruikbaarheid van de 19^e-eeuwse kadastrale Poppkaarten voor Vlaams-Brabant.
- Veel van de eigen activiteiten waren geclusterd rond de opening van het provinciehuis en de 10^e verjaardag van de provincie. Daarnaast werden er ook verschillende sensibiliserende educatieve projecten gerealiseerd met veel aandacht voor spreiding. Bovendien schakelde de provincie zich, met eigen activiteiten in, in landelijke evenementen als erfgoeddag, open monumentendag, dag van de architectuur of de week van de bibliotheek.

1.1.3. stakeholders

In de voorbije jaren is er ingespeeld op diverse noden uit het veld. Een degelijk cultuurbeleid moet zowel op de aanbodzijde (kunstenaars, actoren) als de vraagzijde (publiek) werken. Een provinciaal cultuurbeleid, complementair aan de hoofdrolspelers die zich op plaatselijk (gemeenten) en landelijk (Vlaamse Gemeenschap) bewegen, heeft een duidelijke tweedelijnsfunctie en moet gerichte keuzes maken om effect te ressorderen. Het publiek in Vlaams-Brabant is en blijft de ultieme focus maar wordt in eerste instantie bereikt via de intermediaire structuren of bemiddelaars. Hieronder vallen de bibliotheken, de cultuurcentra, de cultuurbeleidscoördinatoren, de musea en erfgoedinstanties. Daarnaast zijn de provinciale structuren binnen het sociaal-cultureel veld natuurlijke partners voor de provincie, net zoals de koepels van kunst- en cultuurverenigingen.

De cultuurproducenten, vooral in de sector kunsten, zijn een zeer diverse en minder vanzelfsprekende doelgroep. Probleem is hier de overlapping met Vlaamse subsidies en de belangrijke maar moeilijk zeer scherp af te bakenen notie 'provinciaal of bovenlokaal belang'. Hier dringt zich een herijking aan van de doelstellingen die de provincie

zich stelt naar dit segment van de culturele sector. Ook de dualiteit professioneel-amateur moet hierbij betrokken worden.

Een specifiek aanbod naar erfgoedbeheerders, die meer dan welke andere doelgroep grondgebonden zijn, blijft belangrijk.

De lokale besturen vormen een zeer bijzondere stakeholder, zeker op de beslissende momenten wanneer nieuwe concepten rond samenwerking en schaalvergroting ontwikkeld en geïmplementeerd moeten worden.

Het provinciaal cultuurbeleid moet ook herkenbaar blijven naar het grote publiek. Hiervoor zijn er twee kanalen: enerzijds de systematische aanwezigheid, o.a. via logovermelding, bij alle activiteiten van de ondersteunde actoren, anderzijds via de organisatie of actieve betrokkenheid bij een aantal goedgekozen cultuurevenementen. Voor de bekendmaking hiervan, en tegelijk de publieke verantwoording voor de rol die de provincie vervult op cultureel vlak, zal de pers nog meer dan ooit een onmisbare stakeholder zijn.

1.2. resultaten van beschikbare beleidsinformatie

1.2.1 Algemeen cultureel klimaat in Vlaanderen

“Het cultuurbeleid in Vlaanderen stimuleert cultuur vanuit een breed perspectief: zowel de kunsten, het cultureel erfgoed als het sociaal-cultureel werk (inclusief jeugdwerk) worden ondersteund. Zo vinden jaarlijks ruim dertigduizend podiumvoorstellingen plaats in Vlaanderen. Daarbij valt op dat de voorbije vijf jaar de muzieksector een inhaalbeweging heeft gemaakt ten opzichte van de theatersector. Het cultureel erfgoed is ondertussen een volwaardige sector geworden. Jaarlijks neemt het aantal erkende musea toe. Nagenoeg elke gemeente bezit een openbare bibliotheek en er bestaat een breed netwerk van cultuurcentra die nauw verbonden zijn met het plaatselijke verenigingsleven. (...) De globale participatie aan dit rijke en diverse aanbod blijft de laatste jaren min of meer constant. Wel zijn er enkele verschuivingen vast te stellen. Zo is er een duidelijke toename van het bijwonen van pop-of rockconcerten terwijl de andere podiumkunsten eerder lijken te stagneren of licht af te nemen. De participatiegraad aan het verenigingsleven blijft stabiel rond 50% van de bevolking. Amateurkunsten doen het duidelijk beter dan de sociaal-culturele verenigingen. Een belangrijk aandachtspunt voor het beleid is het slechten van participatiedrempels. Daarbij valt op dat voor alle cultuuruitingen het opleidingsniveau een sterke invloed op de participatie uitoefent. Het blijft een vaststelling dat laaggeschoolden maar weinig door het cultuuraanbod bereikt worden.”¹

Deze vaststellingen steunen op toenemend wetenschappelijk onderzoek rond cultuurparticipatie en –aanbod en liggen ook in het verlengde van vergelijkbare studies die tijdens de vorige legislatuur in opdracht van de provincie Vlaams-Brabant gerealiseerd zijn.²

1.2.2 Cultureel Vlaams-Brabant in cijfers

Algemeen³

Aantal inwoners	1.037.786
Bevolkingsdichtheid per km ²	493
Gemeenten	65

Cultuur in Vlaams-Brabant⁴

¹ VRIND, 2006, p. 201

² Cf. Niet dringen alstublieft! Onderzoek naar cultuuraanbod en -participatie in Vlaams-Brabant, Leuven, 2004

³ situatie op 1/01/05; bron: FOD economie – afdeling statistiek

⁴ meest recente informatie, eigen informatie (afgesloten op 23/03/07)

Aantal beschermde monumenten	1135
Harmonies, fanfares en brassbands (lid Vlamo)	227
Toneelverenigingen (lid Open Doek)	141
Koren (lid Koor en Stem)	114
Gemeenten met een erkende Openbare bibliotheek	60
Cultuurbeleidscoördinatoren	40
Gemeenschapscentra	28
Culturele centra	12
Gesubsidieerde verenigingen sociaal-cultureel werk	29
Instellingen sociaal cultureel werk	10
Erkende musea	5
Kunstencentra	1

Provinciaal Cultuurbeleid

Begrotingstotaal 2007

Aantal abonnees Alstublieft	1500
Kunstwerken in de provinciale verzameling	648
Aantal als waardevol erkende gebouwen (onderhoudspremie)	261
Deelnemers provinciaal hfabratornooi	100
Deelnemers provinciaal toneeltornooi	92
Deelnemers provinciaal koortornooi	48
Gesubsidieerde gemeenschapscentra	20
Gesubsidieerde culturele centra	12
Provinciale culturele prijzen	7
Aantal gesubsidieerde musea	5
Gesubsidieerde kunstencentra	1

1.3. SWOT

1.3.1. SWOT-analyse van cultuur in Vlaams-Brabant

S

- bevolking gemiddeld hoger opgeleid
- hoger inkomen pro capita dan gemiddeld (meer financiële ruimte voor cultuurconsumptie?)
- uitgebouwd net van cultuur- en gemeenschapscentra (zeker in Halle-Vilvoorde)
- cultureel potentieel van een universiteit (bv. onderzoek)

W

- slechts één centrumstad (Leuven, ook 'kunststad')
- slechts enkele Vlaamse steunpunten zijn in Vlaams-Brabant gevestigd en dan nog eerder kleine
- buiten het Lemmensinstituut geen hoger kunstonderwijs
- buiten Tervuren geen groot museum
- relatief weinig Vlaamse subsidies voor cultuur
- relatief weinig professionele ensembles met zetel in Vlaams-Brabant
- het mobiliteitsprobleem verlegt de 30 km tot 30 minuten
- relatief weinig toegankelijke erfgoedsites
- relatief vele kleine gemeenten met beperkte mogelijkheden voor een eigen cultuurbeleid
- gemeenten met Franstalige meerderheden die niet inspelen op Vlaamse mogelijkheden

O

- nabijheid van Brussel met zijn groot cultuuraanbod
- mogelijkheden van Vlaamse subsidies waarvoor er te weinig gelobbyd wordt

- rijkdom van een heterogene bevolking (geboren, ingeweken, autochtoon, allochtoon ...)

T

- de nabijheid van Brussel zuigt opportuniteiten weg
- de beperktheid van de open ruimte, de verstedelijking
- een beperkte Vlaams-Brabantse identiteit

De unieke ligging van Vlaams-Brabant rond Brussel kleurt het cultureel profiel van de provincie mee in. De aanwezigheid van bepaalde vormen en niveaus van cultuur in de hoofdstad verklaart de afwezigheid ervan in de omringende provincie. Dit is te begrijpen voor een specifiek kwaliteitsniveau (bv. musea met internationale uitstraling) een voor beperkte niches (bv. hedendaagse dans). Dit is mee oorzaak van mindere Vlaamse subsidies dan waarop Vlaams-Brabant op basis van inwonersaantal aanspraak op zou kunnen maken. In bepaalde statistieken worden Vlaams-Brabant en Brussel trouwens soms samengenomen, wat het reële aandeel verdoezelt.

1.3.2. SWOT-analyse van het Vlaams-Brabantse cultuurbeleid

S

- deskundigheid van het personeel
- mogelijkheden van het provinciehuis
- geen ballast uit het verleden
- goede relatie met het beleid (korteafstandbeleid en administratie)
- ruime speelruimte voor beleidsvorming (weinig decretaal verankerd)
- toegenomen budget en bijgevolg groeiende financiële impact

W

- omvang van de dienst in verhouding tot de interne structuur
- beperkingen van beschikbaarheid van het provinciehuis
- gebrek aan herkenbare traditie
- gebrek aan beslissende inbreng in het culturele landschap
- gebrek aan decretale verankering
- kleinere besteding aan cultuur dan de andere provinciebesturen
- gebrek aan interculturaliteit in aanbod, participatie, adviesorganen ...

O

- 'cultuur' van samenwerking tussen gemeenten en culturele actoren groeit, potentiële groei voor streekgericht werken; samenwerkingskansen met jeugd, toerisme ...
- mogelijkheden in geval van afschaffing van de koppelsubsidie restauratie
- cultuurweb als basis voor communicatie en mogelijk uit-concept
- groeiende rol van de provincie op het vlak van ruimtelijke ordening als kans
- groeiende vrije tijd als mogelijke factor van groei van cultuurconsumptie

T

- gebrek aan consensus onder provincies; eerder zwakke rol van de VVP
- de Vlaamse Gemeenschap betreft de provincie niet altijd bij haar cultuurbeleid
- de vrijblijvende inbreng in het provinciaal beleid ruimtelijke ordening

De sterktes en zwaktes zijn in grote mate aan elkaar gelinkt in die zin dat de sterktes meestal ook een beperking inhouden. Zo staat tegenover de inhoudelijke sterkte van het personeel het feit dat de interne structuur van de sterk gegroeide dienst (nog) niet in verhouding mee geëvolueerd is. De ruime beleidsruimte en het nauwelijks meeslepen van ballast uit het verleden geeft een grote kans op eigen initiatief, maar is ook mee oorzaak van het

gebrek aan herkenning door de bevolking: er zijn geen als evident beschouwde taken en geen zichtbare provinciale culturele instellingen zoals de andere provincies die wel uitbouwen.

Bij de kansen dienen zich vooral mogelijkheden aan op het vlak van intergemeentelijke samenwerking, communicatie en ruimtelijke ordening. Op dit laatste vlak is er evenwel vooralsnog een eerder vrijblijvende adviserende rol. Daarnaast is het gebrek aan culturele frontvorming onder de provincies een handicap in de eerder moeizame relatie met de Vlaamse Gemeenschap.

2. Missie en visie van het beleidsdomein

2.1. Missie

Het provinciaal cultuurbeleid creëert voorwaarden en instrumenten om de cultuurparticipatie en –beleving in Vlaams-Brabant te verbreden, verdiepen en vernieuwen.

(Te verklaren begrippen staan onderlijnd)

2.2. Visie

Cultuurbeleving leidt tot individuele verrijking, horizonverbreding en gemeenschapsvorming. Daarom is het belangrijk dat er een cultureel klimaat heerst dat inwoners en bezoekers van Vlaams-Brabant uitnodigt om deel te hebben aan een divers cultuuraanbod. De provincie zorgt hiervoor door juiste stimulansen te bieden aan kunst- en cultuuractoren en door het wel overwogen beheer van het erfgoed.

2.3. Verklaring van begrippen

Een missie is een gecondenseerde tekst waarvan bij elk woord betekenis draagt. De betekenis is mee bepalend voor de verdere concretisering van de strategische nota en verdient daarom verdere toelichting.

Provinciaal mag niet verward worden met het stoeve ‘provincialistisch’ dat een sterk pejoratieve klank heeft. Provinciaal staat voor een beleidsactieradius die zijn eigenheden heeft. Projecten en organisaties met internationale uitstraling vallen er in de regel buiten, net zoals zuiver wetenschappelijke initiatieven. Aan de andere kant van het spectrum vallen uitgesproken lokale aangelegenheden, hoe waardevol ook, buiten de provinciale focus. Positief gesteld vertaalt de meerwaarde van een provinciaal engagement zich vooral op streekniveau. De unieke positie als middenbestuur geeft trouwens bijzondere kansen om de afstand tussen de (potentiële) cultuurparticipatie en het culturele aanbod te verkleinen. Hierbij opereert de provincie vooral vanuit de tweede lijn en neemt ze slechts eerstelijnsstaken als deze provinciaal relevant zijn en door niemand anders opgenomen (kunnen) worden.

Het provinciaal cultuurbeleid hanteert een breed cultuurbegrip en overspant een brede waaier, gaande van erfgoed, over professionele kunsten, bibliotheken en cultuur- en gemeenschapscentra, tot sociaal-cultureel werk en amateurkunsten ... Samen vormt dit pakket een professionele uitdaging voor honderden Vlaams-Brabanders, die tegelijk instaan voor een zinvolle vrijetijdsinvulling van tienduizenden provinciegenoten.

Met voorwaarden wordt bedoeld dat de provincie actief wil bijdragen tot een klimaat waarin ieder zijn recht op cultuur kan opnemen.

Instrumenten: subsidies, prijzen, toernooien, eigen initiatieven, samenwerkingsverbanden, ICT-projecten, advies ...

Cultuurparticipatie is een containerbegrip dat de verschillende elementen en methodieken omvat uit de vraagzijde van cultuur (cf. hieronder)

Cultuurbeleving is een begrip dat aangeeft dat participatie verder gaat dan “koppen tellen”, niet zozeer de kwantiteit op zich staat centraal, dan wel de kwaliteit van het aanbod en de participatie.

Vlaams-Brabant: het merendeel van de aandacht gaat uiteraard naar cultuur op het grondgebied van de provincie. Daarnaast moet er ook ruimte zijn voor samenwerking over de provinciale grenzen, zowel interprovinciaal als binnen de ruimere context van het voormalige hertogdom Brabant.

De termen verbreden, verdiepen en vernieuwen, de participatie-trias, komen aan bod onder 3.1.

3. Strategische doelstellingen

3.1. Cultuur toegankelijk maken voor elke Vlaams-Brabander

Het belang van cultuur staat buiten kijf. Cultuur verrijkt, opent perspectieven, verruimt de horizon, zorgt voor meer gemeenschap ... Net daarom is het ook zo belangrijk dat cultuur voor zo veel mogelijk mensen bereikbaar is, in de verschillende betekenissen van dat woord.

De provincie wil het publiek dichterbij cultuur brengen (én vice versa) door

1. het stimuleren van **de diversiteit en de spreiding** van het cultureel **aanbod**;
2. **verbreding**: het bestaande publiek te verleiden om intenser te participeren, waarbij vooral op de mobiliserende kracht van collectieve communicatie gerekend wordt;
3. **vernieuwing**: methodieken te ontwikkelen om nieuw publiek aan te trekken.
4. **verdieping**: in te zetten op cultuureducatie wat de cultuurdeelname en de betrokkenheid op langere termijn ten goede komt;

3.1.1. Diversiteit en spreiding van het aanbod

De provincie zal de komende jaren blijven investeren in allerlei culturele organisaties en initiatieven die uitstraling geven aan de culturele rijkdom van onze provincie.

Welk publiek bereikt wordt hangt nauw samen met dit aanbod. Wie een nieuw en breder publiek wil bereiken moet ook zijn bestaande aanbod onder de loep te nemen, want nieuw aanbod creëert nieuw publiek.

Om te komen tot een grotere diversiteit in het aanbod, is overleg, afstemming en samenwerking tussen culturele organisaties een logische stap. Afspraken over de inzet van mensen en middelen maken méér mogelijk: minder dubbelprogrammering, nieuw en ander aanbod, meer keuzemogelijkheden voor het publiek en een betere spreiding. Het regionaal niveau biedt hiervoor een zeer geschikte schaalgrootte.

Aandacht voor minder voor de hand liggend aanbod (als onderdeel van een marktcorrigerende strategie) moet blijvend gekoppeld zijn aan de aandacht voor publieksbereik. Het blijft een belangrijke taak van de provincie om organisaties en gezelschappen te ondersteunen die nog onvoldoende sterk zijn om Vlaamse steun te krijgen, maar wel potentieel lijken te hebben. Op die wijze kunnen subsidies bijdragen tot breder draagvlak.

Daarnaast is het belangrijk dat de provincie ook initiatieven ondersteunt die nieuwe formats uitdenken en uitwerken op vlak van aanbod, met verbredend, vernieuwend en/of verdiepend potentieel.

Behalve subsidiëring moet ook gedacht worden aan andere vormen van aanbodsondersteuning (bv. via communicatie). Er wordt gestreefd naar creatieve invullingen om de steun die de provincie verleent aan bepaalde culturele initiatieven zichtbaarder te maken voor het brede publiek.

De provincie zal ook de komende jaren zelf als organisator optreden ten bate van het publiek voor activiteiten die ze als belangrijk acht en die door geen andere instantie of overheid op een zelfde kwalitatief niveau en gebruikmakend van de intermediaire schaalgrootte, kan opgenomen worden.

De initiatieven in de amateurkunstensector waarvan we zelf organisator zijn, zullen aan deze doelstelling getoetst dienen te worden. Zo zullen we nagaan in welke mate de tornooien (toneel, hofabro, koor) hertekend moeten worden en of het zinvol is de samenwerking met de koepelorganisaties uit te breiden. Voor de topklasse van de amateurkunstorganisaties kunnen wellicht nieuwe provinciale initiatieven uitgedacht worden.

Vanuit de actieve omgang met het erfgoed worden er enkele taken met provinciale reikwijdte opgenomen, onder andere op het niveau van onderzoek, inventarisatie, cultuurtoerisme.

Het streekgericht bibliotheekbeleid legt de nadruk op samenwerking, technologie en innovatie, vernieuwing, publiekswerking en bereikbaarheid van bibliotheekdiensten voor iedereen.

3.1.2. Verbreiding van het bestaande publiek

Meer dan de helft van de bevolking participeert occasioneel in cultuur. Om dit bestaande publiek meer te laten participeren in het cultureel aanbod en kennis te laten nemen van een breder spectrum is het belangrijk het publiek te bereiken op kruispunten en het daar aan te moedigen om ook andere dan de vertrouwde wegen in te slaan. Communicatie is daarbij een mogelijke methodiek.

Meest ambitieuze idee in deze context is ongetwijfeld het concept 'Uit in Vlaams-Brabant'. Op basis van andere Vlaamse (en Nederlandse) voorbeelden, en complementair aan strategieën en instrumenten die vanop Vlaams niveau worden uitgezet, wil de provincie werken aan een cultureel UITverhaal, dat past binnen een breder, integraal Vlaams-Brabants vrijetijdsconcept, op het kruispunt van cultuur, ontspanning en toerisme. Door gebruik te maken van een communicatiemix inzake media en methodieken van culturele marketing kan dit concept UITgroeien tot een sterk regionaal merk, met aanzienlijk cultureel rendement voor een brede laag van de bevolking die nu vaak nog niet (voldoende) wordt bereikt en voor heel wat actoren en lokale overheden in de provincie die aan publieksverbreiding willen doen.

Om de verbreding via regiowerking optimaal te laten renderen moet gestreefd worden naar samenwerking met sterke partners, óf het creëren van sterke partners. Qua middelen moet zeker ook gedacht worden aan de wervende kracht van publieksevenementen, als onderdeel van een weloverwogen traject. Kruisbestuiving en patroondoorbreekende participatie kan ook via creatieve experimenten gestimuleerd worden.

3.1.3. Vernieuwing van de bereikte doelgroep

Ondanks de ruime belangstelling neemt 30% van de bevolking nooit deel aan het cultuuraanbod. Het is een uitdaging om te zoeken naar manieren waarop cultuur toch een plaats kan krijgen in de leefwereld van deze groepen niet-participanten. Die toeleiding is vaak maatwerk. Samenwerking tussen culturele organisaties onderling en partnerschappen met sociale organisaties kunnen ertoe bijdragen dat bv. maatschappelijk kwetsbare groepen aansluiting vinden bij het cultuuraanbod.

Concreet wil de provincie minstens voor volgende doelgroepen specifiek aandacht hebben:

- maatschappelijk-kwetsbare groepen
- kinderen
- jongeren
- personen met etnisch-diverse achtergrond.

De benadering van deze doelgroepen is weliswaar telkens specifiek, maar steeds ingegeven vanuit inclusiviteit. Essentieel blijft uiteraard dat we deze problematiek vanuit een culturele invalshoek blijven benaderen, al is de samenwerking met andere sectoren hier noodzakelijk en versterkend.

De bekommernis om deze moeilijker bereikbare doelgroepen moet zich weerspiegelen in subsidiereglementen, publieksacties en communicatietrajecten. Daarnaast zal de provincie ook inzetten op kennis- en ervaringsuitwisseling op provinciaal en/of regionaal niveau, naargelang welk niveau het meest geschikt beschouwd wordt. De effectiviteit van de geleverde inspanningen wordt tussentijds regelmatig geëvalueerd.

3.1.4. Verdieping van de culturele competentie

Aandacht voor cultuur in de opvoeding op school maar vooral ook binnen gezinnen draagt ertoe bij dat jonge mensen belang blijven hechten aan cultuurparticipatie, ook wanneer ze opgroeien en eigen keuzes maken. Mensen - kinderen, jongeren en volwassenen - de kans geven om culturele competenties te verwerven, is

daarom een structurele en langetermijnbijdrage tot cultuurdeelname. Als culturele organisaties hun deskundigheid rond cultuureducatie bundelen en samen verder uitdiepen, is dat een grote troef.

Onder culturele competentie vallen ook begrippen als informatiegeletterdheid en media-educatie. Wie niet beschikt over de nodige basisvaardigheden zal ook moeilijk zijn weg vinden in de hedendaagse informatiemaatschappij.

Vanuit die optiek blijft het zinvol te streven naar een cultuureducatief Platform in de provincie (cf. hieronder), al dan niet in eigen regie. De eerder vermelde doelgroepenwerking moet ook een verlengstuk vinden in dit educatief gedeelte.

3.2. Bevordering van streekgerichte samenwerking in dynamische netwerken

De provincie wil de cultuurspreiding en -participatie bevorderen door de gemeentelijke en eventuele andere actoren bijeen te brengen in diverse regionale samenwerkingsverbanden.

3.2.1. Streek = 30

Het streekniveau is hét niveau waarop de provincie als intermediair bestuur een belangrijke rol te spelen heeft. Enerzijds vergt regionale afstemming een aanwezigheid op het terrein om de gevoeligheden en aandachtspunten feilloos te detecteren, iets wat bij de hogere overheden wegens de afstand moeilijk ligt. Anderzijds is het vanuit lokaal perspectief, zelfs wanneer de noodzaak aan overleg of regiowerking zich doet voelen, niet evident om een structureel samenwerkingsverband op regionaal niveau op poten te zetten. De leemte daartussen wil de provincie invullen.

Cultuur- en vrijetijdsparticipatie speelt zich hoofdzakelijk af binnen een straal van 30 km of, gezien de mobiliteitsproblematiek in Vlaams-Brabant en de factor Brussel, 30 minuten. 'Wie in cultuur participeert, doet dat vooral in een straal van 30 kilometer rond de eigen woonplaats', stelt onderzoeker Jan Colpaert (Cultuurkijker 2003). Die Zone 30 is evenwel geen harde grens. Voor sommige vormen van cultuur, bv. met een grote uitstraling of met een uitzonderlijk of exclusief karakter, is men bereid om verder te reizen. Voor lokaler aanbod dat ruim voorhanden is en zich minder onderscheidt van ander aanbod uit de ruimere omgeving, is die bereidheid lager. Met name voor de lokale culturele basisvoorzieningen zoals bibliotheken, gemeenschapscentra en verenigingsleven is de Zone 30 misschien maar een Zone 20 of 10. In elk geval is dit onderzoeksmateriaal een basisuitgangspunt voor de provincie om haar beleid cultuurparticipatie streekgericht of regionaal in te vullen. In Vlaams-Brabant wordt de reële actieradius bovendien ook nog beperkt door de taalgrens en, in mindere mate, deze van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

3.2.2. Het opbouwen vanuit bestaande actieve regiowerking

De bibliotheken en cultuur- en gemeenschapscentra bewijzen al jaren dat regionale samenwerking een groeiende meerwaarde kent, zowel op het vlak van afstemming van het aanbod, het aanmoedigen van participatie en versterken van communicatie. Aangezien hun respectieve geografische omschrijvingen niet identiek zijn, is het logisch dat er vanuit de provincie gestreefd wordt naar eenduidige regio's als basisstructuur voor culturele samenwerking. Deze basisregio's moeten enerzijds voldoende herkenbaar en werkbaar zijn, maar moeten anderzijds ook voldoende flexibiliteit toelaten voor samenwerkingsverbanden die zijn gesitueerd binnen een bepaalde (sub)regio, als voor samenwerking die regio-overschrijdend is. Zo moeten bijvoorbeeld bepaalde thematische intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, zoals rond archeologie, blijvend ruimte krijgen. Een herkenbare vorm van regiowerking zal ook een kader kunnen aanreiken aan de cultuurbeleidscoördinatoren, de erfgoedactoren en, niet in het minst, de lokale mandatarissen om samen te schrijven aan een bovenlokaal cultuurverhaal in de vrijetijdssfeer. Voor actoren actief in de vrijetijdssfeer die nu al regionaal georganiseerd zijn

kunnen goed draaiende cultuurregio's bovendien aanleiding zijn om hun werking af te stemmen op deze regiowerking.

Binnen de bibliotheeksector kunnen structurele samenwerkingen op regioniveau ook een stap zijn binnen een proces van schaalvergroting dat als uiteindelijke doel heeft om bibliotheekdiensten op de meeste efficiënte en effectieve wijze te organiseren en aan te bieden. Samenwerking en afstemming tussen de diverse overheidsniveaus vormen hierbij een belangrijk aandachtspunt.

Belangrijke doelstelling van regionale samenwerking is dat niet enkel wordt samengewerkt binnen de eigen sector; maar dat er ook ruimte is voor samenwerking, zowel met andere werksoorten en disciplines binnen cultuur als samen met belendende sectoren als jeugd, toerisme, sport, onderwijs, leefmilieu en welzijn.

3.2.3. De provinciale rol in het regionaal cultuurverhaal

De rol van de provincie ligt vooral op het vlak van het stimuleren van bovenlokale samenwerking op cultureel vlak en het aanzetten van gemeentebesturen om in een regionaal samenwerkingsverband te stappen in de vrijetijdssfeer. Belangrijk hierbij is dat de provincie hierin, naast een stimulerende, ook een coördinerende rol opneemt.

De inhoudelijke invulling van de regiowerking is een gezamenlijke zaak van de betrokken partners bij die welbepaalde regiowerking

Voor de provincie zelf zal de regionale werking bovendien een kader bieden om een spreidingsbeleid aan af te toetsen en om actieve contacten te onderhouden met het werkveld. In elk geval is het belangrijk om cultuurregio's te blijven beschouwen als een middel om de doelstellingen rond de diverse aspecten van participatie te kunnen waarmaken binnen de vrijetijdscontext.

3.3. Het opzetten van thematische/werksoortelijke samenwerking

De provincie wil via een thematische aanpak het overleg en de concrete samenwerking tussen culturele actoren organiseren met als doel afstemming en synergie te stimuleren.

Reeds in het beleidsplan 2001-2006 werd het begrip 'samenwerking' als doelstelling naar voren geschoven. Nu is samenwerking op zich geen eindpunt, maar zijn samenwerkingsverbanden een methodiek om een gezamenlijke en door de partners gedeelde doelstelling te realiseren, i.c. het bevorderen van participatie.

Beleid voeren in de culturele sector vraagt om interactiviteit, een voortdurende dialoog tussen de verschillende spelers op het veld. Daarom vond (en vindt) de provincie samenwerking zo belangrijk.

De reeds hierboven aangehaalde regionale samenwerking mag geen keurslijf zijn. De provincie kiest er daarom ook voor om thematische/werksoortelijke samenwerking te ondersteunen. Er zit hier geen contradictie in: zo zal het merendeel van de regionale samenwerking zich afspelen onder sectorgenoten die thematisch georganiseerd zijn. Bovendien sluit regionaal werken niet uit dat er thematisch in andere omschrijvingen (bv. op provinciaal niveau) samengewerkt kan worden.

Op het vlak van thematische samenwerking zijn er veel modellen mogelijk. Naargelang de context kan de provincie ronde tafelgesprekken, fora, netwerken opzetten. Voor de volgende beleidsperiode wil de dienst cultuur specifiek het model van de platformwerking uitdiepen, en door dit concreet in praktijk te brengen nagaan onder welke voorwaarden dit model optimaal kan ingezet worden.

3.3.1. Platform doet samenwerken

Voor een *platform* gaan we uit van volgende definitie:

Een platform is een bewust gevormd verband tussen organisaties die wederzijds verplichtingen aangaan met de bedoeling tot resultaten te komen die voor elk van de organisaties afzonderlijk niet haalbaar zijn. Dit platform wordt georganiseerd onder sturing van de provincie en waar middelen voor ter beschikking worden gesteld. De partners in het platform worden geselecteerd op basis van het gemeenschappelijke thema, en kunnen al dan niet uitsluitend cultureel of in een ruimere context gesitueerd worden.

Concreet denkt de provincie aan twee dergelijke platforms en wel op provinciale schaal. Sinds 2005 wordt de sector sociaal-cultureel werk in Vlaams-Brabant gemobiliseerd in een platform, onder impuls van de provincie en getrokken door een samenwerkingsverband van de twee volkshogescholen. Het is de intentie dat er op deze humus tijdens komende legislatuur verder zal geogst worden. Vanuit de fase van ontmoeting moeten er tijdens de komende jaren ook concrete projecten uitgewerkt worden.

Educatie is een bij uitstek regionale aangelegenheid die bij het kerntakendebat terecht aan de provincies toegewezen is. Tijdens de afgelopen bestuursperiode is er reeds een theoretisch kader uitgewerkt voor een educatief platform via een onderzoeksopdracht. Door het verder in concreto aftasten van noden en verwachtingen van het kunst- en cultuureducatieve veld in Vlaams-Brabant willen we actieterreinen en doelstellingen voor een platform afbakenen en nagaan of er nood is aan georganiseerd overleg met én ondersteuning van de sector. Hierbij is de bundeling van de educatieve krachten in Leuven een sterk uitgangspunt. Het is evenzeer van belang om het educatieve potentieel in de erfgoedsector (i.c. de musea) hierbij te betrekken.

3.3.2. Andere vormen van samenwerking

Een intense platformwerking is niet de enige vorm van thematische samenwerking die de provincie op cultureel vlak wil promoten of ondersteunen. In die zin worden provinciaal georganiseerde koepels, logischerwijze één per sector, verder ondersteund via het recent subsidiereglement. Een beleidsplan is hiervoor de basis.

Bovendien kunnen ook de bestaande sectorspecifieke overlegstructuren met de bibliotheken en de cultuur- en gemeenschapscentra in de provincie beschouwd worden als thematische samenwerking, net zoals het overleg van de jeugddienst met de sector pop en rock.

In elk geval is het noodzakelijk dat ook bij het uittekenen van thematische structuren, hiervoor doelstellingen, zoals ontmoeting, belangenbehartiging en gemeenschappelijke actie, voorop gesteld worden.

3.4. **Culturele rijkdom behouden en uitstraling geven**

De provincie wil de huidige en toekomstige culturele rijkdom van Vlaams-Brabant (erfgoed, kunstenaars, organisaties) zowel behouden als uitbreiden en uitstraling geven door duurzaamheid na te streven, toegankelijkheid te vergroten, publiekswerking te stimuleren via de organisatie van eigen initiatieven en medewerking aan projecten van derden

Ook tegen de achtergrond van deze doelstelling speelt de participatiebevordering een centrale rol. In die zullen bestaande en nieuwe initiatieven doorgelicht worden via een kwalitatieve participatietoets.

3.4.1. culturele rijkdom behouden, uitbreiden en uitstraling geven

De provincie wil haar adviserende rol in de ontwikkelingsprojecten van de dienst ruimtelijke ordening daadwerkelijk opnemen en intern organiseren. Dit in de overtuiging dat cultuur een uniek karakter kan geven aan de inrichting van de ruimte en een tegengewicht kan bieden voor de toenemende eenvormigheid van de leefomgeving. Cultuurhistorie vormt een belangrijke bouwsteen in de (her)bestemmings- en ontwikkelingsprojecten op het vlak van ruimtelijke ordening. Hiermee wil de dienst cultuur de actualiteitswaarde

van het erfgoed onderstrepen en afstand nemen van de conservatieve reflex waarin het accent ligt op het bevrozen ervan. In deze beleidsperiode worden enkele goedgekozen pilootprojecten van verschillende schaalgrootte uitgewerkt. Bovendien kan ze bij de afbakening van de kleinstedelijke gebieden erop toezien dat de bibliotheken en de cultuur- en gemeenschapscentra voldoende ontwikkelingskansen krijgen en de kunstensector een inbreng heeft in dit proces.

In overleg met de andere provincies zal er met de Vlaamse overheid (en het lokaal niveau) een verdere afstemming gebeuren van het erfgoedbeleid. Aangezien het huidige systeem van koppelsubsidies voor restauratie van beschermde monumenten geen klantvriendelijk systeem is en bovendien onnodig arbeids- en tijdsintensief zonder reële provinciale beleidsruimte, zullen hierrond prioritair nieuwe afspraken gemaakt moeten worden.

Aansluitend hierbij zal 10 jaar onderhoudspremie voor waardevolle niet-beschermde gebouwen, in samenhang met instrumenten zoals Monumentenwacht en de Monumentenploegen, geëvalueerd worden.

Specifiek wat het archeologisch patrimonium betreft, zal het behoud - in of ex situ - van archeologisch belangrijk erfgoed in de provincie gestimuleerd worden.

Naast de vanzelfsprekende aandacht voor het (on)roerend erfgoed, wordt ook zorg gedragen voor immaterieel erfgoed als belangrijk onderdeel van ons geheugen, bv. via mondelinge geschiedenis, dialecten, muzikaal erfgoed.... De provincie zal het erfgoed ook inzetten als inspiratiebron en/of meerwaarde in projecten van toerisme, leefmilieu en economie / plattelandsontwikkeling.

3.4.2. publiekswerking stimuleren via de organisatie van eigen initiatieven en medewerking aan projecten van derden

De provincie wil partner zijn in initiatieven van bovenlokaal belang waarmee de provincie Vlaams-Brabant zichzelf een herkenbaar profiel kan geven. Voorbeelden hiervan zijn de Abdij van 't Park met haar toekomstig museum voor religieuze kunst en cultuur, het ambitieuze tentoonstellingsproject Rogier van der Weyden in 2009 (Artes.Leuven), Artefact het stilaan klassieke voorjaarsfestival op het snijvlak van kunst en nieuwe technologie. Hiernaast wil ze ook deelnemen aan bestaande en toekomstige, vaak jaarlijkse terugkerende evenementen die door derden worden georganiseerd: Gedichtendag, Erfgoeddag, Open Monumentendag, Week van bibliotheek, Dag van de Architectuur... Hieraan deelnemen is geen absolute vereiste en mag zeker geen routine zijn. Bij al deze initiatieven zal de opportuniteit om hierin te participeren afgewogen worden met als belangrijkste criteria de provinciale herkenbaarheid en visibiliteit, de inhoudelijke meerwaarde, een positieve evaluatie van de vorige editie en de wijze waarop het initiatief inspeelt op de provinciale doelstelling rond participatie.

De provincie is zelf initiatiefnemer van het project 'Kunst op komst' dat als doel heeft het brede publiek aan hedendaagse kunst te laten participeren. Om hierin te slagen worden zowel de media (Radio 2) als de gemeentebesturen bespeeld en overtuigd om aan dit project deel te nemen. Daarnaast neemt de provincie zelf ook het initiatief om voorbeeldprojecten rond het eigen patrimonium van de provincie mee te ontwikkelen. Voorbeelden hiervan zijn de digitalisering van de Kunstcollectie, de (her)bestemming van de wallengordel in Diest en van de ballonloods van Relegem en de restauratie van het Wijnpersgebouw in Leuven. De resultaten die hierin geboekt worden, dragen in een belangrijke mate bij tot de positieve uitstraling van de provincie.

Een nieuw instrument dat ingezet zal worden voor ondersteuning van derden is het investeringsfonds dat moet bijdragen tot het lenigen van infrastructurele noden van cruciale culturele actoren.

3.5. Bovenlokale actoren actief ondersteunen

De provincie wil de werking van diverse actoren in de provincie toekomstgericht versterken door enerzijds hun bovenlokale activiteiten te ondersteunen en anderzijds taken en projecten met provinciale reikwijdte op zich te nemen.

De bestaande instrumenten ter ondersteuning van culturele actoren zijn uitgebreid en divers. Verdere uitbreiding is niet zinvol; wel kunnen bestaande instrumenten door nieuwe vervangen worden. Alleszins moet er werk gemaakt worden van de evaluatie en revisie van een aantal bestaande instrumenten met aandacht voor de hedendaagse noden en de evoluties in het werkveld. Al de instrumenten moeten beschouwd worden als hefboomen voor participatiebevordering.

3.5.1. Subsidies

Subsidies zijn traditioneel een receptief instrument, m.a.w. een kader om inspiratie en creativiteit van derden te kunnen ondersteunen. Er zal onderzocht worden in hoeverre het subsidieaanbod niet sterker verbonden kan worden met de centrale doelstellingen van het provinciaal cultuurbeleid rond participatiebevordering. De herwerking van de subsidiereglementen heeft verder tot doel de klantvriendelijkheid te verhogen en het subsidieaanbod overzichtelijker en eenvormiger te maken. Hierdoor wordt een duidelijkere communicatie mogelijk.

De subsidies zijn traditioneel ofwel structureel ofwel projectmatig. In het cultuurbudget bestaan nog een aantal structurele subsidies die nominatief ingeschreven zijn in de begroting. Omdat het noodzakelijk is dat alle subsidiestromen bij voorkeur onderbouwd worden via een reglement, zullen deze nominatieve subsidies opgaan in nieuwe/vernieuwde reglementen. Dat is ook het gepaste moment om de subsidiebedragen te herbekijken.

Culturele actoren uit de professionele kunstensector konden in het verleden via verscheidene wegen provinciale steun ontvangen. Een nieuw subsidiereglement voor de kunstensector onder de titel 'Reglement voor artistieke initiatieven voor jeugd en volwassenen' zal vanaf 2008 op een eenvormige wijze alle kunstensubsidies regelen via de opdeling structurele subsidies voor meerdere jaren / jaarlijkse werkingssubsidies / projectsubsidies.

Ook voor projectsubsidies voor het sociaal-cultureel werk treedt in 2008 een nieuw subsidiereglement in werking: reglement voor sociaal-culturele projecten voor jeugd en volwassenen.

De huidige subsidiemogelijkheden voor de sector cultureel erfgoed dienen eveneens een evaluatie te ondergaan wat tot actualisering kan leiden. Ook het startsubsidierglement behoeft een evaluatie.

Sinds begin 2007 is een vernieuwd subsidiereglement streekgericht bibliotheekbeleid in werking getreden. Dit reglement zal in functie van de verdere uitbouw van het streekgericht bibliotheekbeleid bijgestuurd en geactualiseerd worden.

3.5.2. Culturele prijzen

Met de culturele prijzen wil de provincie kwaliteitsvol werk bekronen en als voorbeeld stellen. De beperkte instroom en de beperkte uitstraling van sommige prijzen doen vragen stellen bij het voortbestaan ervan. Rekening houdend met de eigenheid van de verschillende sectoren zal er gezocht worden naar aangepaste formules of alternatieven die meer uitstraling en impact kunnen hebben. Een interessant voorbeeld is in dit verband zeker de succesvolle actie 'Kunst op komst'.

3.5.3. Consulentschap & adviesverlening

Begeleiding en ondersteuning van de sector zijn belangrijk. Binnen de dienst cultuur is er door de jaren heen een knowhow en expertise opgebouwd en het is van belang deze aan de sector te kunnen aanbieden via advies, begeleiding en consulentschap.

De provincie wil met haar dienstverlening complementair zijn met het al bestaande aanbod in Vlaanderen. Dit impliceert verschillende accenten en graden van inhoudelijke of praktische invulling naargelang van de sector en de personeelsbezetting.

Voor de verschillende kunstensectoren - een overwegend professionele sector - bieden de bestaande Vlaamse steunpunten de nodige inhoudelijke ondersteuning en kan naar hen worden doorverwezen. Voor de erfgoedsector - waar zowel professionelen als vrijwilligers actief zijn - is er plaats voor en nood aan een provinciale invulling. Daarom zal voor erfgoed verder ingezet worden op consulentschap met een duidelijk accent op procesbegeleiding, onder meer voor de grote groep van vrijwilligers.

De invulling van het consulentschap voor de bibliotheeksector wordt inhoudelijk verruimd en verdiept om zo beter te kunnen anticiperen op de waaier aan ondersteuningsvragen die door de sector worden gesteld. In het streven naar een adequate ondersteuning op zeer diverse uitdagingen kan de concrete invulling van de consulentenrol dus het hele spectrum tussen eenvoudige adviesverlener tot (verregaande) trajectbegeleider beslaan. Hierbij is essentieel dat er op basis van duidelijke criteria verantwoorde keuzes kunnen gemaakt worden over het al dan niet adviseren en met welke intensiteit.

Er is zeker ook een rol weggelegd voor de regiocoördinatoren op het gebied van de eerstelijnsadviesverlening.

3.5.4. Logistieke steun

De provincie beschikt over een uitleendienst voor museale en archeologische activiteiten. Naargelang van de noden in werkveld kan de uitleendienst inhoudelijk geoptimaliseerd worden. Bovendien zullen er voor de algemene audiovisuele uitleendienst financiële middelen vrijgemaakt worden om het groeiend aantal culturele organisaties die hierop een beroep doen te ondersteunen (vgl. ook de strategische nota jeugd).

3.5.5. Vormingsaanbod

De inzet voor vakspecifieke vorming voor bibliothecarissen en museummedewerkers blijft relevant. Verder moet onderzocht worden of we het reeds bestaande vormingsaanbod voor het amateurtoneel kunnen uitbreiden naar de andere amateurkunstendisciplines.

3.5.6. Eigen provinciale initiatieven

Dit aspect werd reeds behandeld onder aanbod (3.1.1.).

3.6. **Innoverende initiatieven geven culturele dimensie aan kennisregio**

De provincie wil de ontwikkeling van Vlaams-Brabant als Europese kennisregio een duidelijke culturele dimensie geven door aandacht voor en introductie van technologische en andere vernieuwingsinitiatieven en door in de regio mee te werken aan culturele initiatieven met een (inter)nationale uitstraling.

De provincie creëert en ontwikkelt in haar werking een draagvlak voor innovatie en vernieuwing.

De aandacht beperkt zich niet tot het technologische, maar weerspiegelt zich op alle terreinen. De provincie reikt een omgeving aan die mogelijkheden biedt aan culturele actoren om in te zetten op innovatie en vernieuwing. Hiertoe geeft de provincie zelf aandacht voor projecten en netwerken die innovatie en vernieuwing als middel gebruiken om maatschappelijke evoluties en tendensen op te volgen en mee richting te geven. In dit kader worden innoverende initiatieven zowel ondersteund en versterkt, als zelf gecreëerd. Vernieuwing kan zich zowel op het inhoudelijk als op het organisatorisch niveau afspelen. In elk geval is ook hier de participatietoets een belangrijke insteek.

Innovatie en vernieuwing zullen/kunnen ertoe bijdragen dat het zeer divers aanbod in Vlaams-Brabant toegankelijker wordt en waardoor meer burgers (kunnen) participeren. Het opzetten van netwerken en samenwerkingsverbanden speelt hierin een belangrijke rol.

De provincie zet verder in op grote projecten zoals het Provinciaal Bibliotheekstelsel dat als provinciaal ICT platform op de juiste schaalgrootte opereert om elke burger toegang te verlenen tot informatie en de intermediaire lokale actoren meer ruimte geeft voor publiekswerking.

Ook binnen andere cultuurdomeinen moet gezocht worden naar de wenselijkheid van het opzetten of participeren in projecten die het rijke cultuurbezit en -aanbod in Vlaams-Brabant inventariseren, toegankelijk maken, ontsluiten en bewaren voor het grote publiek. Hierbij gaat bijzondere aandacht uit naar het domein van het cultureel erfgoed waar onderzocht wordt op welke wijze de provincie kan inspelen op de groeiende vraag naar digitale ontsluiting van erfgoeddata.

Algemeen zal de provincie initiatieven nemen om aan innoverende actoren kansen te geven om het cultuurbeleid te adviseren.

4. Fasering doorheen de legislatuur

4.1. inhoudelijke fasering

Het provinciaal cultuurbeleid was, zoals bij elk overheidsniveau, vanuit de traditie eerder aanbodgericht. Dit heeft geleid tot een rijk en divers aanbod dat vandaag ongekende mogelijkheden tot cultuurparticipatie aanreikt. Nu is er een omvang en diversiteit bereikt waar verdere ongebreidelde uitbreiding geen strategische optie is. De focus voor de volgende zes jaar ligt op de hefboomen die aanzetten tot participatie. Bijgevolg zal het toekomstig cultuurbeleid een stevige bijsturing van de vraagzijde inhouden.

Hoewel dit een proces van jaren is, zal er al in 2008 serieus gezaaid moeten worden. Dit vertaalt zich in budgetverhogingen en -verschuivingen inzake participatie, meer in het bijzonder communicatie, doelgroepenwerking en educatie. Aangezien het bovenlokale niveau, mee bepalend zal zijn voor het realiseren van die doelstelling is het noodzakelijk dat er vanaf 2008 concrete mogelijkheden worden geboden om bovenlokale samenwerking te ondersteunen. In de meerjarenbegroting is er dan ook logischerwijze een reële verhoging van 2007 naar 2008 voorzien die structureel wordt opgenomen in de meerjarenbegroting.

De provinciale cultuurdienst wil bij deze streekgerichte ondersteuning vanaf 2008 een intense samenwerking nastreven met de provinciale jeugddienst. Daarenboven wordt deze werking van in het begin geplaatst binnen een breder vrijetijdskader waarbij gefaseerd in de loop der jaren steeds meer en intenser afstemming wordt nagestreefd met de streekgerichte werking van de vrijetijd domeinen toerisme en sport.

4.2. fasering van alle middelen

Het meerjarenbudget voor de legislatuur volgt de hierboven geschetste inhoudelijke fasering en kan als volgt samengevat worden:

	2008	2009	2010	2011	2012
GEWONE ONTVANGSTEN	122.800	163.000	171500	172.500	194.500
GEWONE UITGAVEN					
Personeelskosten	1.625.381	1.673.092	1.706.554	1.740.685	1.798.974
Overboekingen	0	0	2.430.000	2.430.000	2.430.000
Werkingskosten	1.596.200	1.599.320	1.614.646	1.613.979	1.606.319
Totaal gewone uitgaven	3.221.581	3.272.412	5.751.200	5.784.664	5.835.293
BUITENGEWONE ONTVANGSTEN	4.505.000	4.505.000	2.505.000	2.505.000	2.505.000
BUITENGEWONE UITGAVEN	4.505.000	4.505.000	2.505.000	2.505.000	2.505.000

De cijfers van de meerjarenplanning kunnen wijzigen in functie van de jaarlijkse begrotingsopmaak.

Een belangrijke toevoeging hierbij is het budget voor het provinciaal aandeel in de restauratiepremie voor beschermde monumenten. Dit staat momenteel ingeschreven in de buitengewone begroting, maar dient, op aanvraag van het rekenhof, vanaf 2010 opgenomen te worden in de gewone begroting. Principieel gaat de provincie voor een afschaffing van dit gekoppeld systeem dat klantvriendelijk is en waarbij er geen provinciale beleidsruimte is. Als dit niet tijdig afgeschaft of aangepast geraakt, dan lijkt het wenselijk dat de middelen voor restauratiepremies opgenomen worden in een afzonderlijke enveloppe.

Hieronder de personeelstabel voor de legislatuur:

graad	2008	2009	2010	2011	2012	totaal 2012
VTE A	12,30	12,50	12,50	12,50	13,50	13,50
VTE B	4,80	4,80	4,80	4,80	3,80	3,80
VTE C	7,40	7,40	7,40	7,40	7,40	7,40
VTE D	1,60	1,60	1,60	1,60	1,60	1,60
totaal	26,10	26,30	26,30	26,30	26,30	26,30

4.3. invloed op andere beleidsdomeinen

Binnen de vrijetijdssector wordt er steeds meer op een geïntegreerde wijze gedacht: zo zijn er op gemeentelijk vlak schepenen en diensten 'vrije tijd'. In die zin ligt het voor de hand dat er met de beleidsdomeinen jeugd (bv. educatie en communicatie), recreatie en toerisme (bv. cultuurtoerisme en communicatie) intenser samengewerkt zal worden. Op termijn moet er ook met sport een link gelegd worden, bijzonder op het vlak van communicatie over het brede vrijetijdsaanbod. Aangezien cultuur een belangrijk medium is in het beleid Vlaams karakter, ligt ook daar verdere samenwerking voor de hand.

Met enkele diensten buiten de directie cultuur en onderwijs dient zich ook nauwere afstemming aan. Doelgroepenwerking in het ruime participatieverhaal brengt automatisch het beleidsdomein welzijn in beeld, ook al heeft de culturele sector haar eigen wetmatigheden.

Daarnaast is er de groeiende inbedding van erfgoed in het kader van de ruimtelijke ordening. De samenwerking met de dienst RO groeit op het vlak van de adviesverlening en door actieve deelname aan proefprojecten met een erfgoeddimensie.

Tenslotte is de expertise binnen de directie informatica van kapitaal belang bij de planning en uitrol van grote ICT-projecten zoals het PBS en het UIT-verhaal.

5. Managementsamenvatting

Missie voor het beleidsdomein cultuur

Het provinciaal cultuurbeleid creëert voorwaarden en instrumenten om de cultuurparticipatie en –beleving in Vlaams-Brabant te verbreden, verdiepen en vernieuwen.

Visie voor het beleidsdomein cultuur

Cultuurbeleving leidt tot individuele verrijking, horizonverbreding en gemeenschapsvorming. Daarom is het belangrijk dat er een cultureel klimaat heerst dat inwoners en bezoekers van Vlaams-Brabant uitnodigt om deel te hebben aan een divers cultuuraanbod. De provincie zorgt hiervoor door juiste stimulansen te bieden aan kunst- en cultuuractoren en door het wel overwogen beheer van het erfgoed.

Voor deze legislatuur worden de volgende strategische doelstellingen geformuleerd:

1. Het publiek dichter bij cultuur brengen (én vice versa) door

- het stimuleren van **de diversiteit en de spreiding** van het cultureel **aanbod**;
- **verbreding**: het bestaande publiek te verleiden om intenser te participeren, waarbij vooral op de mobiliserende kracht van collectieve communicatie gerekend wordt;
- **vernieuwing**: methodieken ontwikkelen om bepaalde doelgroepen aan te trekken.
- **verdieping**: in te zetten op cultuureducatie wat de cultuurdeelname en de betrokkenheid op langere termijn ten goede komt;

Tegen eind 2012 kunnen o.a. de volgende resultaten/effecten aangetoond worden:

- er is een meer gediversifieerd en verspreid cultureel aanbod dat bijdraagt tot de verbetering van de cultuurparticipatie .
- er is een verrijkt aanbod van virtuele cultuurcommunicatie dat opgenomen is in een ruimere vrijetijdscontext.
- specifieke doelgroepen worden beter bereikt i.s.m. andere provinciale diensten
- een betere afstemming van het educatieve aanbod heeft een positieve invloed op de kwaliteit van de participatie

2. Het bevorderen van de cultuurspreiding en -participatie door de gemeentelijke en eventuele andere actoren bijeen te brengen in diverse regionale samenwerkingsverbanden.

Tegen eind 2012 kunnen o.a. de volgende resultaten/effecten aangetoond worden:

- vier tot zes regio's met o.m. een culturele opdracht bieden een reële meerwaarde aan het cultureel leven in Vlaams-Brabant, i.c. op het vlak van de cultuurparticipatie (ook voor de doelgroep jeugd)
- de regionale samenwerking die tussen gemeenten uitgebouwd wordt, wordt ook overgenomen door andere culturele actoren (bv. middelveld en amateurkunsten)

3. Het stimuleren via een thematische aanpak van afstemming en synergie tussen culturele actoren, door overleg en concrete samenwerking te organiseren.

Tegen eind 2012 kunnen o.a. de volgende resultaten/effecten aangetoond worden:

- de platformen sociaal-cultureel werk en educatie (i.s.m. de jeugddienst) vervullen een centrale rol voor hun sector in de provincie, in het bijzonder met het oog op participatiebevordering
- er zijn andere thematische samenwerkingsverbanden in de provincie opgezet in functie van deze doelstelling

4. Het behouden, uitbreiden en uitstraling geven van de huidige en toekomstige culturele rijkdom van Vlaams-Brabant (erfgoed, kunstenaars, organisaties) door duurzaamheid na te streven, toegankelijkheid te vergroten, publiekswerking te stimuleren en dit via de organisatie van eigen initiatieven en medewerking aan projecten van derden.

Tegen eind 2012 kunnen o.a. de volgende resultaten/effecten aangetoond worden:

- er is een herkenbare en autonome rol van de provincie inzake beheer en ontsluiting van erfgoed (o.v.v. decreetwijziging)

- er zijn een aantal leemte-vullende projecten opgezet en/of georganiseerd die de provincie een herkenbaar profiel bezorgen en die een hefboom zijn voor verdere participatie

5. De werking van diverse actoren in de provincie toekomstgericht versterken door enerzijds hun bovenlokale activiteiten te ondersteunen en anderzijds taken en projecten met provinciale reikwijdte op zich te nemen.

Tegen eind 2012 kunnen o.a. de volgende resultaten/effecten aangetoond worden:

- er is een geoptimaliseerd aanbod van instrumenten (subsidierglementen, culturele prijzen, consulentschap, uitleendienst, ...) met de focus op het verhogen van de participatie
- er is een overwogen aanbod van eigen activiteiten in eigen regie of in samenwerking met culturele actoren

6. Het ontwikkelen van Vlaams-Brabant als Europese kennisregio met een duidelijke culturele dimensie, door aandacht voor en introductie van technologische en andere vernieuwingsinitiatieven en door in de regio mee te werken aan culturele initiatieven met een (inter)nationale uitstraling.

Tegen eind 2012 kunnen o.a. de volgende resultaten/effecten aangetoond worden:

- het Provinciaal Bibliotheekstelsysteem (PBS) is operationeel in minstens de helft van de Vlaams-Brabantse bibliotheken als platform voor vernieuwing en samenwerking op bovenlokale schaalgrootte
- er is een databank operationeel voor het virtueel beheer en ontsluiting van erfgoed in de provincie

De verschillende stappen voor de realisatie van deze strategische doelstellingen worden als volgt in de tijd gespreid:

2007

- principiële beslissingen krijgen in verband met de speerpunten van het cultuurbeleid
- operationaliseren van de doelstelling participatie
- gedetailleerd becijferen in meerjarenperspectief van de diverse plannen
- inpassen van de personele consequenties in de organisatie van de dienst cultuur
- participatie in het denkproces rond regiowerking in de provincie
- aanpassing van reglementen subsidies en prijzen

2008 - 2009 - 2010 -2011

- uitwerking van een breed opgezette cultuurcommunicatie
- uitwerking van meerjarenplan rond verschillende te bereiken doelgroepen
- operationaliseren van de plannen rond educatie in platformwerking
- opstarten van regiowerking door het begeleiden van de opmaak van regionale plannen en de ondersteuning van regionale activiteiten
- operationaliseren van reglementswijzigingen subsidies en prijzen
- tussentijds actualiseren van de plannen aan de hand van evoluties in de sector en in de maatschappij

2012

- evaluatie van de beleidscyclus.